

Málfundir um öryggismál sjómanna

Grindavík

Fundur haldinn 31. mars kl. 20:00 í húsnæði björgunarsveitarinnar Þorbjarnar. Fundarstjóri var Sævar Gunnarsson formaður Sjómannasambands Íslands.

Staðkunnugur einstaklingur:
Sigurður Jónsson stýrimaður.

Umræður

Björgunarmál almennt

Umræður voru um fyrirhugaða sameiginlega leitar- og björgunarstöð allra aðila sem að björgunarmálum koma á Íslandi. Spurt var um afstöðu Landhelgisgæslunnar gagnvart því fyrirkomulagi. Einnig var spurt hvort eitthvað væri því til fyrirstöðu að STK tæki séu í gangi í varðskipum meðan á leit og björgun stendur. Fram kom að Landhelgisgæslan vinni samkvæmt gildandi lögum og reglum hverju sinni.

Neyðarsendingar og fjarskiptamál

Rætt var um hvernig skipstjórnarmenn standa að beiðnum um aðstoð. Fram kom að algengt sé orðið að neyðarboð berist í gegnum farsíma og telst það vera óheppileg þróun þar sem það er eingöngu tveggja manna tal en ef neyðarboðin eru send út í talstöð þá berast þau strax til allra nærstaddra skipa. Fram kom það sjónarmið að skipstjórnarmenn biðji um aðstoð vegna veikra eða slasaðra í gegnum farsíma því ekki er æskilegt að upplýsingar um t.d. slys um borð berist víða fyrir en aðstandendur allra í áhöfn viðkomandi skips hafa verið upplýstir um atvikið. Það þarf að gera til að vekja ekki óþarfa ótta hjá þeim ef þeir skyldu fréttast fyrst af atvikinu í fjölmiðlum. Fundarmenn voru sammála um að sjálfsagt sé að senda strax neyðarkall í talstöð á rás 16 ef skip er í yfirvofandi hættu og samhliða má þrýsta á neyðarhnapp STK tækis. Fram kom að alltaf er hægt að afturkalla neyðarboð þannig að ekki er þörf á að bíða með að senda það út þar til aðstæður verða óviðráðanlegar.

STK kerfið

Umræður voru um tímann sem þarf til að virkja neyðarhnapp STK-tækis. Hann hefur þótt vera of langur. Fram kom að tíminn hefur verið stytur niður í um 2 sek. Einnig kom fram að vaktmenn Tilkynningarskyldunnar óski þess að skipstjórnarmenn tilkynni skip sín með talstöð úr höfn þó að STK-tæki sé um borð.

Athugasemd kom um það að STK-tæki væru ekki skylduð eða “markaðsett” fyrir skemmtibáta. Fram kom að ekki hafi verið sérstakt átak í gangi varðandi skemmtibáta um að þeir fái sér tæki, en allir geta fengið sér þau í báta sína.

Bent var á að mögulegt sé að bæta neyðarhnöppum við STK tæki sem hægt væri að staðsetja hvar sem er um borð í skipinu.

Menntun og þjálfun sjómanna

Fram kom að þekking áhafna skipa á notkun skipsbúnaðar væri ekki alltaf nógu góð. Dæmi var tekið um atvik þegar nauðsynlega þurfti að nota skipskrana út á sjó en áhöfn þess skips hafði aldrei áður snert kranann og kunni því lítið með hann að fara (menn í landi sjá um löndun). Einnig var tekið dæmi um að áhafnir væru oft ekki látnar vita af öryggisbúnaði sem settur hefur verið um borð í skipin.

Umræður voru um björgunaræfingar um borð í skipum. Ljóst þykir að þær eru almennt ekki haldnar samkvæmt kröfum. Ábending kom frá skipstjórnarmanni um að mikilvægt sé fyrir áhafnir skipa að fá leiðbeinendur um borð í þau til að koma

áhöfnunum af stað með að halda æfingar um borð ásamt því að útgerð og áhöfn þurfi að skipuleggja í sameiningu æfingar og fræðslu um borð í skipunum. Tekið var undir að gott væri að taka alla áhöfnina í einu í slíka kennslu. Fram kom að slík kennsla er á endurmenntunarnámskeiðum í öryggisfræðslu hjá Slysavarnaskóla sjómanna.

Annað

Umræður voru um slys á sjó, slysatíma og breytilegar aðstæður eftir árstíma.

Bent var á að almenn umræða um öryggismál sjómanna beinist einkum að skipum í atvinnurekstri og hafa öryggismál skemmtibáta orðið útundan. Svo virðist vera að stjórnvöld hafi brugðist þeim.